

Frykter ensretting

Forlagsbransjen mener at fylkeskommunal utvikling av digitale læremidler kan utvikle seg til et offentlig monopol.

KULTUR

Av Olav Østrem

I 2007 åpnet Jens Stoltenberg Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA), et fylkeskommunalt fellesinitiativ der målet er å utvikle digitale læremidler som skal være fritt tilgjengelige i den videregående skolen. Kunnskapsdepartementet har til sammen bevilget 50 millioner kroner til NDLA, men er nå ute av prosjektet. Nå er det fylkeskommunene selv som står for finansieringen, og ti prosent av deres innkjøpsmidler går til NDLA.

Det reagerer man kraftig på i forlagsbransjen. Samlagets Tom Skovdahl, som også er leder for Forleggerforeningens Læremiddelutvalg, mener at dette er midler som burde vært brukt annerledes:

– Disse pengene skulle gått til å kjøpe bøker. Siden midlene i stedet går til utvikling av læremidler, mister forlagene på sikt sine utviklingsmuligheter.

– Men er det ikke bra at det offentlige bekoster utvikling av læremidler?

– Det offentlige burde sørget for å stimulere en best mulig utvikling. Og det gjør man best ved å stille opp med kjøpekraft slik at forlagene kan produsere, sier Skovdahl.

– Læremiddelmarkedet er viktig for landets forlag, det er ikke slik at dere med dette utspillet rett og slett ønsker å verne om deres egne økonomiske interesser?

– Det er klart at vi ønsker å gjøre det så godt som mulig. Men det beste er at det skjer i åpen konkurranse med de andre. Det er det som skaper mangfold og gode læremidler.

Advarer mot ensretting

Skovdahl sier at selv om digitale læremidler nå er til stede i alle skoler og at alle forlag nå har digitale ressurser til sine læreverker, er det noen som har en litt for optimistisk tro på denne nyvinningen:

– Det er ikke sikkert at dette blir så bra og billig som noen ser ut til å tro. Det vil for eksempel være dyrt å vedlikeholde og oppdatere digitale læremidler. Likevel tror jeg at det ligger økonomiske motiv

UTVIKING: Undervisningen i videregående skole blir stadig mer digital, men hvem skal produsere læremidlene?

ILLUSTRASJONSFOTO: LISE ÅSERUD, SCANPIX

bak fylkeskommunenes tro på dette. Det virker som de tror at ved å gå over til digitale læremidler, så vil læremidlene etter hvert bli gratis.

– Hva vil du si om kvaliteten på disse offentlige læremidlene?

– Jeg tror for eksempel ikke at de har målt dette mot de andre læremidlene. Og man må huske på at dette er et område der forlagene kunnskapsrike ansatte har spisskompetanse på å jobbe aktivt og utadrettet mot skoler og lærere. Men NDLAs materiale er sikkert helt greit. Produksjonen kan imidlertid ende i ensretting dersom det betyr at konkurrentene forsvinner.

– Og i siste instans kan det

føre til at norsk skole bare har én leverandør av læremiddel, et slags statsforlag, sier Skovdahl.

– Ikke tvang

I en kronikk i Aftenposten forrige uke uttrykte Skovdahl stor bekymring for at man i Sogn og Fjordane på fylkesnivå har bestemt at alle videregående skoler fra neste skoleår av vil få redusert sine innkjøpsbudsjett, en innsparing

som blir brukt til å dekke det driften av NDLA koster fylket. I fire fag må skolene derfor bruke læremiddel som er gratis, noe bare NDLA kan tilby.

Skovdahl synes dette likner på en monopolisering av norsk læremiddelutvikling og mener at NDLA må avvikles.

Tom Sølve Myklebust er IKT-rådgiver i opplæringsavdelingen i Sogn og Fjordane fylkeskommune, og fylkeskontakt for NDLA. Han mener

FAKTA:

NDLA:

■ Nasjonal Digital Læringsarena (NDLA) er et fylkeskommunalt prosjekt som involverer alle fylker unntatt Oslo.

■ NDLAs mål er å gjøre digitale læremidler tilgjengelig for alle fag i videregående opplæring.

■ NDLA har egne fagredaksjoner som skal stå for utviklingen, men noen deler av innholdet skal kjøpes inn fra eksterne, blant annet forlag.

■ Alle læremidlene som NDLA tilbyr skal være gratis for skolene/elevene.

■ Forleggerforeningen er kritisk til prosjektet fordi de mener at det er forlagene, og ikke det offentlige, som skal utvikle og produsere læremidler.

ner at Skovdahls framstilling er uriktig.

– Vi tvinger ikke skolene til å kjøpe læremiddel fra NDLA. Det som er riktig er at vi har kuttet 2000 kroner i støtte per elev, noe som utgjør omtrent fire bøker, og at vi oppfordrer til bruk av digitale læremidler. Men hvordan skolene bruker de resterende midlene er opp til hver enkelt skole.

– Men blir ikke følgene av det kuttet at skolene må ta inn NDLAs læremidler?

– Når bærbare pc-er nå gjør sitt inntog i skolen, så er det klart at digitale læremidler bør brukes. Men tvang er det ikke.

– Bør det være en offentlig oppgave å utvikle og produsere læremidler?

– Bakgrunnen for NDLA var et ønske om å gjøre et felles løft med bevilgningene regjeringen ga. At man ved å slå seg sammen ville få mer for pengene.

– Hvor god mener du kvaliteten på NDLAs læremidler er?

– På samme måten som i forlagene er også NDLAs læremidler produsert av fagfolk. Og store deler av innholdet kjøpes jo inn fra eksternt hold, sier Myklebust.

Evaluering i juni

Kunnskapsdepartementet har satt i gang en forskningsmessig evaluering av NDLA. Den skal være ferdig i juni.

Kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell vil derfor ikke kommentere spørsmål om NDLA, men sier til at Klassekampen at forlagene fortsatt skal spille en viktig rolle:

– Departementet er opptatt av mangfold og kvalitet på dette området, vi ønsker ingen monopolisasjon.

– Kan departementet instruere fylkeskommunen om hvilke læremidler som skal prioriteres?

– Nei, det er skoleeierne som bestemmer hvilke læremidler som skal benyttes, herunder også fordelingen mellom digitale og mer tradisjonelle læremidler.

«Og i siste instans kan det føre til at norsk skole bare har én leverandør av læremiddel, et slags statsforlag»

TOM SKOVDAHL, SAMLAGET

olavo@klassekampen.no